

درس چهارم

کدام تصویر از جهان ؟

- ۱- اتفاق یا از کلماتی است که در گفت و گوهای روزمره ی همه ی اقوام و ملل کاربرد دارد و مردم برخی از امور را اتفاقی می شمارند و برخی را نه
 - ۲- " اتفاق " ی که مورد نظر دموکریتوس است را توضیح دهید ؟
 - ۳- نظردموکریتوس در مورد پیدایش جهان و ماده ی اولیه تشکیل دهنده ی جهان را بنویسید
 - ۴- در دورهای اخیر و در گفته های داروین " اتفاق " در چه زمینه ای استفاده شده است توضیح دهید ؟
 - ۵- از نگاه داروین و دانشمندان زیست شناس جهان چگونه به وجود آمده است .
 - ۶- امروزه برخی از دانشمندان در مورد شکل گیری جهان چه نظری دارند که بیانگر کلمه ی " اتفاق " است ان را توضیح دهید ؟
 - ۷- انفجار بزرگ یا بیگ بینگ چیست و چه مفهومی را به خاطر می آورد ؟
 - ۸- ابوعلی سینا در کدام کتاب خود درباره ی " اتفاق " و " شانس " صحبت کرده است و در این زمینه چه تلاشی کرده است ؟
 - ۹- این سینا دقت در کدام دسته از مفاهیم را از وظایف فیلسوفان می داند ؟
 - ۱۰- صحبت از " اتفاق " و شانس در ادامه ی کدام یک از مباحث فلسفی مطرح شده است و چرا این قدر صحبت از آن در فلسفه مهم است
- جواب : بحث علیت --- چون بحث از " اتفاق و شانس " نه تنها نزد عامه ی مردم استفاده می شود بلکه در علوم نیز کاربرد پیدا کرده است .

- ۱۱- با قبول اصل علیت و اینکه هر حادثه علتی دارد , جهان چه ویژگی پیدا می کند ؟ ذکر دو نکته
- ۱۲- با قبول اصل وجوب بخشی علت به معلول جهان چه ویژگی پیدا می کند ؟
- ۱۳- با قبول اصل سنخیت میان علت و معلول جهان چه ویژگی پیدا می کند ؟
- ۱۴- لوازم اصل علیت را نام ببری ؟ جواب : اصل وجوب بخشی علت به معلول و اصل سنخیت میان علت و معلول
- ۱۵- هریک از موارد ستون الف مربوط به کدام مورد در ستون ب است

ستون ب

ستون الف

الف- اصل	۱-ارتباط و پیوستگی میان موجودات
علیت
ب- اصل وجوب	۲-تخلف ناپذیری و حتمیت نظام هستی
علی و معلولی
ج- اصل سنخیت	۳-نظم و قانون مندی میان پدیده ها
میان علت و معلول
	۴-از علت خاص معلول خاص به وجود می آید و هر معلولی از علت خاص خود سرچشمه می گیرد.

۵- اگر علت با تمام حقیقت خود تحقق یافت یقین پیدا می کنیم که معلول وجوب وجود پیدا می کند

۱۶- معنای اول اتفاق که در کتاب گفته شده را بنویسید

۱۷- معنای دوم اتفاق که در کتاب آمده را بنویسید ؟

۱۸- معنای سوم اتفاق که در کتاب آمده را بنویسید ؟

۱۹- معنای چهارم که در کتاب آمده را بنویسید ؟

۲۰- اتفاق به چند صورت رخ می دهد همه ی آنها را خلاصه بنویسید ؟ ذکر هر چهار مورد

۲۱- آیا فیلسوفان معنای اول اتفاق را قبول دارند در مورد ان توضیح دهید ؟

۲۲- همه ی فیلسوفان کدام یک از معنای اتفاق را انکار می کنند؟ و چه نظری دارند ؟

۲۳- علت اینکه برخی از مردم گاهی فکر می کنند که با وجود علت معلول پدید نمی آید چیست ؟

جواب : ما دو گونه علت داریم تامه و ناقصه . در به وجود آمدن یک پدیده چندین عامل دخالت دارند زمانی که همه

ی عوامل با هم باشند یعنی علت تامه باشد ان پدیده به وجود می آید اما اگر هر یک از ان عوامل نباشد یعنی

علت ناقصه باشد ان پدیده به وجود نمی آید . اما مواقعی هست که مردم از همه ی اجزای علت تامه آگاهی ندارند

و با دیدن یک یا دو عامل فکر می کنند که همه ی عوامل همین ها است و انتظار دارند که پدیده به وجود آید

در حالیکه عوامل دیگری هم هستند که ما از آنها آگاهی نداریم و آگاهی از یک یا دو عامل همان علت ناقصه است

که در بالا گفته شد که پدیده با فرض علت ناقصه به وجود نمی آید . پس ناگاهی از همه ی اجزای علت سبب این

عقیده ی مردم شده است

۲۴- علت تامه را تعریف کنید

۲۵- علت ناقصه را تعریف کنید

۲۶- با یک مثال علت تامه و ناقصه را توضیح دهید

۲۷- کدام یک از فلاسفه ی مسلمان اتفاق به معنای دوم را قبول ندارند یعنی انکار اصل سنخیت را قبول ندارند ؟

در این زمینه چه نظری دارند توضیح دهید ؟

۲۸- اگر کسی اصل سنخیت میان علت و معلول را به طور جدی و دقیق انکار کند به چه نتایجی گرفتار می شود ؟ چهار

نکته ذکر شود

۲۹- آیا هدف و غایت تحولات در روی کره ی زمین از ابتدای پیدایش خلق کاملترین موجود یعنی انسان بوده است

در این مورد فلاسفه ب دودسته تقسیم شده اند و دو دیدگاه ذکر شده آنها را بنویسید ؟

۳۰- معنای چهارم اتفاق را بنویسید ؟

۳۱- ضرب المثل " گندم از گندم بروید جو ز جو " کدام معنای اتفاق را رد می کند ؟ چرا

۳۲- شعر زیر کدام معنای اتفاق است

۳۳- از جمادی مردم ونامی شدم وز نما مردم به حیوان برزدم

مردم از حیوانی وادم شدم پس چه ترسم کی زمردن کم شدم

حمله دیگر بمیرم از پیشر تا برارم از ملایک پروسر

۳۴- موارد خالی را با کلمه ی مناسب کامل کنید ؟

- ۱- از نگاه فیلسوف یونان باستان یعنی ماده ی اولیه تشکیل دهنده ی جهان اتم ها و ذرات تجزی ناپذیر و غیر قابل تقسیم هستند که در فضای غیر متناهی پراکنده بوده اند .
 - ۲- از نظر داروین فقط آن دسته از جاندارانی که تغییرات اندامی آنها با محیط سازگار بوده است به حیات خود ادامه داده و اگر تکاملی نیز رخ داده است بوده است
 - ۳- امروزه برخی از دانشمندان پیدایش جهان را به خاطر یک انفجار بزرگ یعنی بیگ بنگ می دانند بیان آنها درباره این انفجار به گونه ای است که مفهوم رابه خاطر می آورد
 - ۴- ابن سینا در مهم ترین کتاب خود یعنی الهیات شفا هم درباره ی و هم درباره ی سخن گفته است
 - ۵- با پذیرش اصل به ارتباط اجزای جهان با یکدیگر و پیوستگی آنها پی می بریم و زمینه ساز نگاهی ویژه به جهان است
 - ۶- اصل وجوب بخشی علت به معلول جهان را تابع رابطه ای و نشان می دهد
 - ۷- اگر علت با تمام حقیقت خود تحقق یافت یقین پیدامی کنیم که تحقق معلول نیز ضروری و حتمی است و این یعنی اصل
 - ۸- اینکه در جهان نظم خاصی برقرار است و از علت خاص معلول خاص به وجود می آید یعنی اصل بر جهان حاکم است
 - ۹- مجموعه ی عوامل را که در به وجود آمدن پدیده دخالت دارد علت می گویند و هر یک از عوامل را که موثر در به وجود آمدن پدیده است را علت می گویند .
 - ۱۰- بسیاری از فلاسفه و از جمله ابن سینا و علامه و ملاصدرا معتقدند که اگر کسی اصل را به طور جدی و دقیق انکار کند به هیچ کاری اقدام نخواهد کرد .
 - ۱۱- نبودن غایت و هدف خاص در حرکات و نظم جهان سبب مطرح شدن اتفاق در معنای است .
 - ۱۲- آن دسته از فلاسفه که علاوه بر لوازم اصل علیت به " عله العلل " نیز معتقدند و برای مجموعه ی هستی یک علت حقیقی قایل ان می گویند هر فرایند طبیعی و هر سیروتحوالی در طبیعت را تعقیب می کند و تعیین شده دارد .
 - ۱۳- فیلسوفانی که غایتمندی زنجیره ی حوادث را انکار می کنند فیلسوفانی هستند که معمولاً به معتقد نیستند
 - ۱۴-
- ۳۵- کدام گزینه درست است و کدام گزینه غلط است آنها را درست کنید
- ۱- اتفاق از کلماتی است که در گفت و گوهای روزمره ی همه ی اقوام و ملل کاربرد دارد و همه ی فیلسوفان گاهی از واژه ی اتفاق استفاده کرده اند .
 - ۲- هراکلیتوس فیلسوف دوران باستان معتقد است که برخورد اتفاقی اتم ها و ذرات ریز تجزیه ناپذیر و سرگردان در فضای متناهی سبب پیدایش عناصر و اشیای فعلی در جهان شده است . دو غلط
 - ۳- از نگاه داروین براثر علتی فقط آن دسته از جانداران که تغییرات اندامی آنها سازگار با محیط بوده است به حیات خود ادامه داده اند .
 - ۴- بیگ بنگ یا انفجار بزرگ که بر اثران جهان کنونی ما شکل گرفته و گسترش یافته است مفهوم علیت را به ذهن تداعی می کند

- ۵- امروزه مفهوم اتفاق نه تنها نزد عامه مردم بلکه در علوم نیز کاربرد پیدا کرده است برای همین در ادامه ی بحث از علیت به این مفاهیم باید توجه کرد و جنبه ی فلسفی آنها را روشن کرد
- ۶- پذیرش اصل اتفاق زمینه ساز نگاهی ویژه به جهان و اشیا پیرامونی است .
- ۷- تخلف ناپذیری و حتمیت در نظام هستی نتیجه و لازمه ی اصل سنخیت میان علت و معلول است .
- ۸- نظم و قانون مندی میان پدیده ها لازمه و نتیجه ی اصل سنخیت میان علت و معلول است .
- ۹- همه ی فیلسوفان اتفاق به معنایی که میان علت و معلول ان رابطه ی حتمیت وجود ندارد را انکار می کنند و معتقدند که معلول بدون علت نمی تواند موجود شود.
- ۱۰- مردم چون از همه ی اجزای یک علت آگاه نیستند یعنی از علت ناقصه بی خبر هستند در برخی موارد فکر می کنند که با وجود علت , معلول پدید نمی آید و می پندارند که میان علت و معلول رابطه ی ضروری وجود ندارد .
- ۱۱- اگر کسی اصل وجوب علی و معلولی را به طور دقیق و جدی انکار کند و پدید آمدن هر چیزی را از هر چیزی ممکن بداند به هیچ کاری اقدام نخواهد کرد
- ۱۲- علامه طباطبایی و ابن سینا و ملاصدرا انکار اصل سنخیت را که سبب اتفاق به معنای دوم می شود را امکان پذیر نمی دانند .
- ۱۳- با انکار اصل سنخیت انسان نمی تواند نظم و هماهنگی موجود در طبیعت را تبیین کند و دلیل ان را به دست آورد
- ۱۴- با انکار اصل وجوب علی و معلولی بی اعتباری همه ی علوم و پذیرش هرج و مرج در جهان را به دنبال دارد
- ۱۵- فیلسوفانی که به " علت العلل " اعتقادی ندارند ؛ معتقدند هر فرایند طبیعی و هر سیر تحولی در طبیعت هدف خاصی را تعقیب می کند و سرمنزلی تعیین شده دارد .
- ۱۶- فیلسوفانی که به علت العلل اعتقادی ندارند وجود برخی از فرایندهای تکاملی را در جهان امری اتفاقی می دانند که از پیش تعیین و پیش بینی نشده است .
- ۱۷- ضرب المثل " گندم از گندم بروید جوزجو " اتفاق به معنی انکار اصل سنخیت میان علت و معلول را رد می کند .
- ۱۸- شعر از " جمادی مردم و نامی شدم و ز نما مردم به حیوان پرزدم " اتفاق به معنای نبودن هدف و غایت خاص در حرکات جهان را رد می کند .